

Μελέτη περίπτωσης: Γονική μέριμνα σε υποθέσεις διασυνοριακού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανόμενης της απαγωγής παιδιού (βασικό επίπεδο)

Πρόγραμμα: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΝΩΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΕ
ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΔΟΧΗΣ

Το σεμινάριο αποτελεί μέρος μίας σειράς εκδηλώσεων που οργανώνονται με την οικονομική υποστήριξη του Προγράμματος Civil Justice της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αυτή η έκδοση έχει εκδοθεί με την οικονομική υποστήριξη του προγράμματος Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014-2020. Το περιεχόμενο της παρούσας έκδοσης αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της ERA και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αντικατοπτρίζει τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

**ΓΟΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ ΣΕ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ,
ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΓΩΓΗΣ ΠΑΙΔΙΟΥ**

Θέμα 2: Γονική μέριμνα *

Η Αγγρίτα είναι Λετονή και μετακόμισε στο Λονδίνο πριν πεντέμισι χρόνια. Πρόθεσή της ήταν να παραμείνει εκεί για ένα ή δύο χρόνια προκειμένου να αποταμιεύσει μερικά χρήματα πριν εγκατασταθεί στην χώρα καταγωγής της. Εκείνη την περίοδο ήταν 23 ετών, και μόλις είχε αποκτήσει πτυχίο πανεπιστημίου. Κατά το δεύτερο χρόνο παραμονής της στο Λονδίνο, γνώρισε τον Άλεξ, έναν νέο βρετανό τραπεζίτη. Δημιούργησαν σχέση και μετακόμισε στην κατοικία του. Μετά από δύο χρόνια κοινού βίου, η Αγγρίτα γέννησε μία κόρη, τη Λόρα. Μετά τη γέννηση της Λόρα, η Αγγρίτα σύντομα άρχισε να νοσταλγεί την οικογένειά της και ένωθε μοναξιά στο Λονδίνο. Ο Άλεξ δούλευε πολλές ώρες και δεν διέθετε χρόνο για τη φροντίδα του μωρού. Όταν η Λόρα έγινε 1,5 έτους, η Αγγρίτα είπε στον Άλεξ ότι χρειάζεται να περάσει λίγο χρόνο με τους γονείς της και τους συγγενείς της στην Λετονία. Δεν αισθανόταν καλά και χρειαζόταν χρόνο για τον εαυτό της. Ο Άλεξ αντέδρασε με κατανόηση. Η Αγγρίτα και η Λόρα αναχώρησαν για τη Λετονία με φτηνή αεροπορική εταιρεία και εισιτήριο χωρίς επιστροφή. Ο Άλεξ τη συνόδευσε στο αεροδρόμιο.

Το ζευγάρι διατήρησε επικοινωνία μέσω τηλεφώνου και Skype έτσι ώστε ο Άλεξ να μπορεί να βλέπει τη Λόρα. Μετά από τρεις εβδομάδες ο Άλεξ ρώτησε πότε θα πρέπει να αγοράσει το εισιτήριο επιστροφής. Η Αγγρίτα απάντησε ότι δεν νιώθει ακόμα έτοιμη να επιστρέψει και έτσι ο Άλεξ αποφάσισε να ταξιδέψει στη Λετονία για ένα Σαββατοκύριακο προκειμένου να τις δει. Κατά τη διαμονή του εκεί, πίεσε την Αγγρίταγια πληροφορίες σχετικά με τα σχέδια επιστροφής της, αλλά εκείνη υιοθετούσε στάση υπεκφυγής. Τελικά είπε ότι χρειάζεται άλλους τρεις μήνες. Ο Άλεξ θα επισκεπτόταν την Αγγρίτα και τη Λόρα κάθε τρεις εβδομάδες. Μετά από τρεις μήνες, ο Άλεξ άρχισε να σκέφτεται πως θα αντιμετωπισθεί η καθημερινή φροντίδα και ανάγκες της Λόρα στο Λονδίνο και προσπάθησε να πείσει την Αγγρίτα να βρει μία δουλειά στο Λονδίνο προκειμένου να σταματήσει η απομόνωσή της στο σπίτι. Η Αγγρίτα

*Το πρακτικό θέμα εξεπόνησε η κ. Thalia Kruger (Research Group Personal Rights and Property Rights, University of Antwerp) – Μάρτιος 2017

είπε ότι χρειαζόταν περισσότερο χρόνο, ίσως άλλους έξι μήνες. Ο Άλεξ απάντησε ότι οι τρεις επιπλέον μήνες αποτελούν εύλογο χρονικό διάστημα αλλά ότι η Αγγρίτα και η Λόρα θα πρέπει να επιστρέψουν μετά από αυτόν τον επιπλέον χρόνο. Της αγόρασε εισιτήριο επιστροφής στο Λονδίνο για μετά από τρεις μήνες.

Μία μέρα πριν τη προγραμματισμένη πτήση, η Αγγρίτα έστειλε γραπτό μήνυμα στον Άλεξ ότι δεν θα επιστρέψει.

Ο Άλεξ συμβουλευτήκε ένα φίλο του αδελφού του που είναι δικηγόρος. Ο δικηγόρος τον συμβούλεψε να επικοινωνήσει με την Κεντρική Αρχή στην Αγγλία και να ζητήσει την επιστροφή της Λόρα. Του εξήγησε ότι εάν ο Άλεξ δεν δράσει άμεσα θα θεωρηθεί ότι έχει συναινέσει στην κατάσταση αυτή όπως διαμορφώθηκε και πιθανόν να χάσει οποιαδήποτε επαφή με την κόρη του. Ο Άλεξ ένιωσε συντετριμμένος. Τηλεφωνούσε στην Αγγρίτα καθημερινά και προσπαθούσε να την πείσει να αλλάξει την απόφασή της. Ταξίδεψε στη Λετονία αρκετές φορές. Εκείνη του εξήγησε ότι δεν θα μπορούσε να μεγαλώσει την κόρη της σε μία χώρα που ένιωθε μόνη και με μελαγχολικά συναισθήματα. Αυτό θα ήταν ανυπόφορο για κάθε παιδί.

Ο Άλεξ δεν επικοινωνήσε με την Κεντρική Αρχή, διότι κατάλαβε ότι η Αγγρίτα θα ήταν δυστυχισμένη στο Λονδίνο και η κατάσταση δεν θα μπορούσε να διορθωθεί. Γνώριζε επίσης ότι δεν θα μπορούσε να φροντίζει τη Λόρα μόνος, εάν επετύγχανε τη διαταγή επιστροφής και η Λόρα επέστρεφε χωρίς τη μητέρα της. Έτσι δεν προέβη σε καμία ενέργεια.

Τρεις μήνες μετά το αχρησιμοποίητο εισιτήριο (δηλαδή δέκα μήνες μετά την επιστροφή της στη Λετονία), η Αγγρίτα ξεκινάει διαδικασίες σε δικαστήριο της Λετονίας. Ζητά να κριθεί ότι η κύρια κατοικία της Λόρα θα είναι μαζί με τη δική της. Προτείνει, σχετικά με το δικαίωμα επικοινωνίας, ένα σαββατοκύριακο κάθε τρίτη εβδομάδα, στη Λετονία. Δεν ζητεί διατροφή δεδομένου ότι οι γονείς της την στηρίζουν οικονομικά και διότι πιστεύει πως σύντομα θα βρει εργασία στη Λετονία και θα ορθοποδήσει σύντομα. Ο Άλεξ δεν αντιτίθεται στο αίτημά της να κριθεί ότι η κύρια κατοικία της Λόρα θα είναι με την Αγγρίτα. Ωστόσο, ζητεί μία πιο λεπτομερή συμφωνία για την επικοινωνία, συγκεκριμένα να μπορεί η Λόρα να περάσει δύο εβδομάδες τον χρόνο μαζί του στο Λονδίνο.

Ερωτήσεις

1. Ποιοι Κανονισμοί θα ήταν σχετικοί για την απάντηση στη συγκεκριμένη περίπτωση; Επιπλέον εξετάστε και το πεδίο εφαρμογής τους.
2. Θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι υφίσταται εν προκειμένω διεθνής απαγωγή παιδιού; Εξηγείστε τι θα πρέπει να λάβετε υπόψη και που θα βρείτε τις σχετικές πληροφορίες.
3. Έχει το δικαστήριο της Λετονίας διεθνή δικαιοδοσία για να κρίνει τη συγκεκριμένη υπόθεση;
4. Ποιο δίκαιο καθορίζει, εάν ο Άλεξ έχει τη γονική μέριμνα για τη Λόρα (εφόσον είναι ανύπαντρος πατέρας);
5. Ποιο δίκαιο θα εφαρμόσει το δικαστήριο της Λετονίας κατά την εξέταση της διαφοράς μεταξύ της Αγγρίτα και του Άλεξ σχετικά με το δικαίωμα επικοινωνίας και την κατοικία της Λόρα;

Ας υποθέσουμε ότι ο Άλεξ και η Αγγρίτα έχουν ανταλλάξει e-mail, που περιέχουν τα ακόλουθα:

Άλεξ προς Αγγρίτα: «Ελπίζω ότι μπορούμε να βρούμε μία λύση, αλλά εάν πρέπει να κινηθούμε δικαστικά, μπορούμε να προσφύγουμε σε δικαστήριο του Λονδίνου, σύμφωνα;»

Αγγρίτα προς Άλεξ: «Ναι, είμαστε σύμφωνα»

6. Έχει το δικαστήριο του Λονδίνου διεθνή δικαιοδοσία βάσει της συμφωνίας επιλογής δικαστηρίου;
7. Υποθέστε ότι το δικαστήριο του Λονδίνου δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία επί της ουσίας. Μπορεί να χορηγήσει προσωρινά μέτρα;

Υποθέστε ότι το Δικαστήριο της Λετονίας αποφασίζει την άσκηση γονικής μέριμνας από κοινού. Σχετικά με το δικαίωμα επικοινωνίας, το δικαστήριο αποφασίζει ότι ο Άλεξ μπορεί να επισκέπτεται τη Λόρα κάθε τρίτο Σαββατοκύριακο. Από τη στιγμή που η Λόρα γίνει πέντε ετών, θα επισκέπτεται τον Άλεξ μία εβδομάδα τον χειμώνα (την τελευταία εβδομάδα του χρόνου) και μία εβδομάδα το καλοκαίρι (την τελευταία εβδομάδα του Ιουλίου).

Πριν η Λόρα γίνει πέντε ετών, η Αγγρίτα μετακομίζει στη Φινλανδία μαζί της, καθώς βρήκε εργασία εκεί. Ο Άλεξ δεν αντιτίθεται στη μετακόμιση, αλλά επιθυμεί να διατηρήσει τη

συμφωνία για την επικοινωνία. Επιπλέον, θεωρεί ότι η Λόρα θα πρέπει να παρακολουθήσει βρετανικό σχολείο στη Φινλανδία, αντί να μάθει να γράφει και να διαβάζει σε μία τρίτη γλώσσα. Είναι μάλιστα έτοιμος να πληρώσει για την εκπαίδευση της. Η Αγγρίτα, όμως, δεν συμφωνεί καθώς θεωρεί ότι πρόκειται για ελιτιστική εκπαίδευση για τη Λόρα.

8. Είναι η απόφαση του δικαστηρίου της Λετονίας για την κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας και το δικαίωμα επικοινωνίας εκτελεστή στη Φινλανδία; Λάβετε υπόψη εάν η απόφαση θα πρέπει να συνοδεύεται από πιστοποιητικό;

9. Ο Άλεξ επιθυμεί να αλλάξει η απόφαση του δικαστηρίου. Ποιο δικαστήριο έχει δικαιοδοσία για αυτό το θέμα, το δικαστήριο της Λετονίας ή της Φινλανδίας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΙΙ

2) Θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι υφίσταται εν προκειμένω διεθνής απαγωγή παιδιού; Εξηγείστε τι θα πρέπει να λάβετε υπόψη και που θα βρείτε τις σχετικές πληροφορίες.

Βήμα 1. Τομέας δικαίου

Το ζήτημα αυτό εμπίπτει στην κατηγορία της γονικής μέριμνας, που αποτελεί ευρεία έννοια. Περικλείει επίσης τις πτυχές αστικού δικαίου της διεθνούς απαγωγής παιδιών.

Βήμα 2. Πτυχή ιδιωτικού διεθνούς δικαίου

Το ζήτημα αυτό αφορά τη δικαιοδοσία.

Βήμα 3. Νομικές πηγές

Προκειμένου να απαντηθεί το ερώτημα αυτό, σχετικά κείμενα είναι η Σύμβαση της Χάγης για την Διεθνή Απαγωγή Παιδιών του 1980 και ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια. Στην κατάσταση όπου ένα παιδί απάγεται από ένα κράτος μέλος σε άλλο, το σημείο εκκίνησης είναι ότι εξακολουθεί να εφαρμόζεται η Σύμβαση της Χάγης για την Διεθνή Απαγωγή Παιδιών του 1980. Ωστόσο, ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια συμπληρώνει τη Σύμβαση αυτή (Αιτιολογικές σκέψεις 17 και 18 και Άρθρα 11 και 60 ε) του Κανονισμού Βρυξέλλες Ια).

Βήμα 4. Πεδίο εφαρμογής των νομικών κειμένων

Η Σύμβαση της Χάγης για την Διεθνή Απαγωγή Παιδιών του 1980 εφαρμόζεται σε περίπτωση που ένα παιδί έχει μετακινηθεί ή κατακρατείται παράνομα από ένα συμβαλλόμενο κράτος σε ένα άλλο.

Ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια εφαρμόζεται στην περίπτωση που η παράνομη μετακίνηση ή κατακράτηση έλαβε χώρα από ένα κράτος μέλος της Ε.Ε. προς ένα άλλο.

Επομένως, εφαρμόζονται και οι δύο πράξεις.

Βήμα 5. Κανόνας

Ο Άλεξ δεν έχει κινήσει διαδικασία για την επιστροφή του παιδιού. Δεν έχει έρθει σε επαφή με την Κεντρική Αρχή προκειμένου να κινήσει τη διαδικασία αυτή. Αν το είχε κάνει, δεν θα είχε επιτραπεί στα δικαστήρια της Λετονίας να κρίνουν επί της ουσίας του ισχυρισμού της Αγγρίτα (Άρθρο 16 της Σύμβασης της Χάγης για την Διεθνή Απαγωγή Παιδιών του 1980).

Ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια επαναλαμβάνει τον κανόνα αυτό προβλέποντας ότι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του διατηρούν την αρμοδιότητά τους έως ότου:

- όλοι όσοι έχουν δικαιώματα επιμέλειας έχουν συγκατατεθεί στη μετακίνηση ή κατακράτηση, ή
- το παιδί έχει διαμείνει στο νέο κράτος μέλος για περισσότερο από ένα έτος αφότου το πρόσωπο, του οποίου το δικαίωμα επιμέλειας παραβιάστηκε, έλαβε γνώση ή θα έπρεπε να έχει λάβει γνώση του τόπου στον οποίο ευρίσκεται το παιδί και το παιδί έχει ενταχθεί στο νέο περιβάλλον του (συν άλλες προϋποθέσεις, που δεν συζητούνται στο σημείο αυτό, επειδή δεν αφορούν την περίπτωση που ισχύει στην υπόθεσή μας) (Άρθρο 10 Κανονισμού Βρυξέλλες Ια).

Επομένως το δικαστήριο πρέπει να διασφαλίσει ότι ο Άλεξ έχει συγκατατεθεί στην μετακίνηση. Αν ο Άλεξ δεν έχει δεχθεί την μετακίνηση και αυτή αμφισβητείται ακόμη κατά το χρόνο της εκδίκασης, το δικαστήριο δεν θα πρέπει να αποφανθεί επί της ουσίας της υπόθεσης.

! Χρήσιμο στοιχείο

Σε κατάσταση εγρήγορσης για την διεθνή απαγωγή παιδιών

Ακόμη κι αν δεν απαιτείται από έναν δικαστή να κρίνει επί διεθνούς απαγωγής παιδιού (και μπορεί να μην εργάζεται στο δικαστήριο που αντιμετωπίζει τα ζητήματα αυτά σύμφωνα με το εθνικό δικονομικό δίκαιο), θα πρέπει ωστόσο να αντιμετωπίσει με ευαισθησία το πρόβλημα και την πιθανότητα ένας γονέας να έχει κινήσει διαδικασίες για να προσπαθήσει να εγκριθεί η νέα πραγματική κατάσταση μετά την απαγωγή του παιδιού.

Ο ορισμός της διεθνούς απαγωγής παιδιού είναι η παράνομη μετακίνηση ή κατακράτηση παιδιού εκτός της χώρας συνήθους διαμονής του παιδιού (Άρθρο 3 Σύμβαση της Χάγης για την Διεθνή Απαγωγή Παιδιών του 1980 και Άρθρο 2 (11) Κανονισμού Βρυξέλλες Ια). Στην εν λόγω υπόθεση πρόκειται για ζήτημα παράνομης κατακράτησης και όχι παράνομης μετακίνησης. Ο πατέρας είχε συγκατατεθεί σε μια προσωρινή διαμονή στην Λετονία, αλλά όχι στο να μην επιστρέψει ποτέ το παιδί. Η διάκριση αυτή είναι σημαντική προκειμένου να καθορισθεί η ημερομηνία της απαγωγής.

Παράνομη σημαίνει κατά παραβίαση δικαιώματος επιμέλειας, το οποίο προκύπτει από δικαστική απόφαση, από συμφωνία που ισχύει ή από το νόμο. Η πράξη μπορεί να θεωρηθεί παράνομη μόνον αν το δικαίωμα επιμέλειας ασκείτο πραγματικά.

Το δικαίωμα επιμέλειας περιλαμβάνει τα δικαιώματα (και τις υποχρεώσεις) που αφορούν τη φροντίδα για το πρόσωπο του παιδιού, και ειδικότερα το δικαίωμα

απόφασης καθορισμού του τόπου διαμονής του (Άρθρο 5 (α) Σύμβασης Χάγης για την Διεθνή Απαγωγή Παιδιών του 1980, Άρθρο 2 (9) Κανονισμού Βρυξέλλες Ια. Ο Κανονισμός κάνει αναφορά σε δικαιώματα και υποχρεώσεις ενώ η Σύμβαση κάνει αναφορά σε δικαιώματα. Η διαφορά αυτή δεν αφορά, ωστόσο, την υπό εξέταση υπόθεση.

Στην υπόθεση C-400/10 PPU – *MCB κατά L. E.*, 05.10.2010, ECLI:EU:C:2010:582, το Δικαστήριο της Ένωσης έκρινε ότι το δικαίωμα επιμέλειας έχει αυτοτελή έννοια στην Ευρωπαϊκή Ένωση (δηλαδή σε όλη την επικράτεια της Ε.Ε. πρέπει να ακολουθείται ο ορισμός που προβλέπεται στον Κανονισμό Βρυξέλλες Ια, ανεξάρτητα από την έννοια που έχουν οι λέξεις στο εθνικό δίκαιο), αλλά ότι το ζήτημα ποιος έχει τέτοιου είδους δικαιώματα αποτελεί ζήτημα που θα καθορισθεί με βάση το εθνικό δίκαιο. Αυτό συμβαδίζει με την αναφορά που κάνει το Άρθρο 3 της Σύμβασης της Χάγης για την Διεθνή Απαγωγή Παιδιών του 1980 και το Άρθρο 2 (11) του Κανονισμού Βρυξέλλες Ια στο κράτος της συνήθους διαμονής του παιδιού. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την εξέταση μιας απαγωγής παιδιού, το χρονικό σημείο στο οποίο πρέπει να εξετασθεί η συνήθης διαμονή είναι το χρονικό σημείο αμέσως πριν από την παράνομη κατακράτηση.

Η **συνήθης διαμονή** αποτελεί αυτοτελή έννοια. Το Δικαστήριο της Ένωσης έχει κρίνει ότι:

Η έννοια της «συνήθους διαμονής» κατά το Άρθρο 8 (1) του Κανονισμού 2201/2003 πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι ανταποκρίνεται στον τόπο που αντανακλά κάποιο βαθμό ένταξης του παιδιού σε ένα κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον. Προς τον σκοπό αυτό, πρέπει να ληφθούν υπόψη ιδιαίτερα η διάρκεια, η κανονικότητα, οι συνθήκες και οι λόγοι για τη διαμονή στο έδαφος ενός κράτους μέλους και η μετακίνηση της οικογένειας στο κράτος αυτό, η ιθαγένεια του παιδιού, ο τόπος και οι συνθήκες παρακολούθησης στο σχολείο, οι γλωσσικές γνώσεις και οι οικογενειακές και κοινωνικές σχέσεις του παιδιού. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να διαπιστώσει την συνήθη διαμονή του παιδιού, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις ειδικές περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης. (C-523/07, *A*, 02.04.2009, ECLI:EU:C:2009:225, όπως επιβεβαιώθηκε στις υποθέσεις C-597/10, *Mercredi*, ECLI:EU:C:2010:829 και C- 376/14, *C κατά M*, 09.10.2014, ECLI:EU:C:2014:2268).

❗ Χρήσιμο στοιχείο

Ανύπαντροι πατέρες

Σε ορισμένα κράτη μέλη οι ανύπαντροι πατέρες αποκτούν αυτομάτως τη γονική μέριμνα, ενώ σε άλλα, απαιτείται κάποιας μορφής καταχώρηση ή ακόμη και απόφαση δικαστηρίου.

Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει τρία διακριτά νομικά συστήματα:

- i. Αγγλία και Ουαλία,
- ii. Σκωτία,
- iii. Βόρεια Ιρλανδία.

Είναι σημαντικό να έχει κανείς αυτή τη διάκριση κατά νου στην προσπάθειά του να προσδιορίσει το περιεχόμενο του δικαίου.

Προκειμένου να βρει το Αγγλικό δίκαιο, ένας δικαστής έχει στη διάθεσή του πολλές πιθανές οδούς:

- Να συμβουλευθεί βιβλία συγκριτικού δικαίου,
- Να συμβουλευθεί τη διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, διαθέσιμη στο e-justice.europa.eu,
- Απευθείας επικοινωνία χρησιμοποιώντας το Ευρωπαϊκό Δικαστικό δίκτυο, δηλαδή να έρθει σε επαφή με το δικαστή στη χώρα του που είναι μέλος του δικτύου για να έρθει σε επαφή με ένα δικαστή στην Αγγλία που μπορεί να παράσχει τις πληροφορίες αυτές ή να έρθει σε επαφή με τον Άγγλο δικαστή απευθείας.

Προκειμένου να βρουν δικαστές σε άλλα κράτη μέλη, οι δικαστές μπορούν να χρησιμοποιήσουν το σημείο επαφής, που είναι διαθέσιμο επίσης στην διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.

- Απευθείας επικοινωνία μέσω του δικτύου δικαστών της Χάγης, δηλαδή να επικοινωνήσει με τον δικαστή του δικτύου στη χώρα του για να τον βοηθήσει να έρθει σε επαφή με τον δικαστή στην Αγγλία
- Να επικοινωνήσει με την Κεντρική Αρχή της χώρας του για να ζητήσει από αυτήν πληροφορίες ή, σε περίπτωση που δεν διαθέτει τις πληροφορίες αυτές, για να επικοινωνήσει με την Κεντρική Αρχή στη χώρα της οποίας το δίκαιο αναζητείται.

Οι διευθύνσεις όλων των Κεντρικών Αρχών είναι διαθέσιμες στον διαδικτυακό τόπο της Διάσκεψης της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: www.hcch.net

- Να χρησιμοποιήσει τον μηχανισμό του Άρθρου 15 της Σύμβασης της Χάγης για την Διεθνή Απαγωγή Παιδιών του 1980.

Το άρθρο 15 επιτρέπει στον Δικαστή να ζητήσει από τον αιτούντα να αποκτήσει από το κράτος της συνήθους διαμονής του παιδιού μια δήλωση ότι η απομάκρυνση ή η

κατακράτηση ήταν παράνομη. Ο δικαστής μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία προκειμένου να επιτραπεί στον αιτούντα να λάβει τέτοια διάταξη δηλωτικού χαρακτήρα. Υπάρχουν πολλά προβλήματα με τα πιστοποιητικά που εκδίδονται σύμφωνα με τη διάταξη αυτή: είναι δύσκολο να αποκτηθούν, η λήψη τους προκαλεί καθυστερήσεις και το αποτέλεσμα τους (δηλ. η έκταση στην οποία είναι δεσμευτικά) είναι ασαφής.

❗ Χρήσιμο στοιχείο

Λήψη υπόψη του αλλοδαπού δικαίου από τον Δικαστή

Η Σύμβαση της Χάγης για την Διεθνή Απαγωγή Παιδιών του 1980 προβλέπει ότι ο δικαστής μπορεί να λάβει υπόψη το αλλοδαπό δίκαιο. Δεν είναι αναγκαίο, κατά την εφαρμογή της Σύμβασης, να ακολουθηθούν συγκεκριμένες διαδικασίες για την απόδειξη του αλλοδαπού δικαίου.

Επομένως, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον εν προκειμένω θα θεωρηθεί διεθνής απαγωγή παιδιών, ο δικαστής πρέπει να εξετάσει εάν έχει υπάρξει παράνομη κατακράτηση, δηλ. αν η κατακράτηση από την Αγγρίτα στη Λετονία παραβίαζε το δικαίωμα επιμέλειας του Άλεξ. Προκειμένου να ξέρει αν ο Άλεξ έχει δικαίωμα επιμέλειας, ο δικαστής πρέπει να εξετάσει το αγγλικό δίκαιο.

Στην εν λόγω περίπτωση οι γονείς δεν είναι παντρεμένοι. Επί της κατάστασης αυτής, είναι διαθέσιμες στην Διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης οι ακόλουθες πληροφορίες:

Οι μητέρες ασκούν πάντα τη γονική μέριμνα και οι ανύπαντροι πατέρες ή μια δεύτερη γονέας που δεν βρίσκεται σε γάμο ή σε σύμφωνο συμβίωσης με την μητέρα του παιδιού μπορεί να την αποκτήσει μέσω συμφωνίας με τη μητέρα, δικαστικώς ή καταχωρώντας τη γέννηση από κοινού με τη μητέρα του παιδιού.

Ένα άλλο ζήτημα που το δικαστήριο θα πρέπει να λάβει υπόψη του είναι αν ο Άλεξ συγκατατέθηκε στην μετακίνηση στη Λετονία.

3) Έχει το δικαστήριο της Λετονίας διεθνή δικαιοδοσία για να εκδικάσει τη συγκεκριμένη υπόθεση;

Βήμα 1. Τομέας δικαίου

Το ζήτημα εμπίπτει στην κατηγορία της γονικής μέριμνας. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή αποτελεί ευρεία έννοια, που περιλαμβάνει την ανάθεση, την άσκηση, την ανάθεση σε τρίτο, την ολική ή μερική αφαίρεση της γονικής μέριμνας, καθώς και το δικαίωμα επιμέλειας και το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας (άρθρο 1 Βρυξέλλες Ια και άρθρο 3 Σύμβασης της Χάγης για την Προστασία του Παιδιού).

Βήμα 2. Πτυχή του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου

Το ζήτημα αυτό αφορά μόνον τη δικαιοδοσία.

Βήμα 3. Νομικές πηγές

Προκειμένου να απαντηθεί το ερώτημα, σχετικός είναι ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια.

Βήμα 4. Πεδίο εφαρμογής των νομικών κειμένων

Εφαρμόζεται ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια επειδή η Λετονία δεσμεύεται από τον Κανονισμό). Καθώς το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του σε κράτος μέλος της Ε.Ε. και δεν υπάρχει παρέκταση αρμοδιότητας, ο Κανονισμός υπερισχύει της Σύμβασης της Χάγης για την Προστασία του Παιδιού (άρθρο 61 (α) Κανονισμού Βρυξέλλες Ια).

Βήμα 5. Κανόνας

Ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια προβλέπει ότι το δικαστήριο του κράτους μέλους όπου το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του έχει δικαιοδοσία επί διαφορών που αφορούν τη γονική μέριμνα (άρθρο 8).

Συνεπώς, θα πρέπει κανείς να καθορίσει τη **συνήθη διαμονή** του παιδιού. Ωστόσο, για τον καθορισμό της δικαιοδοσίας σε περίπτωση που δεν έχει υπάρξει απαγωγή παιδιού, ο δικαστής θα πρέπει να λάβει υπόψη του τον τρέχοντα χρόνο, δηλ. το χρόνο της διαδικασίας.

4) Ποιο δίκαιο καθορίζει, εάν ο Άλεξ ασκεί τη γονική μέριμνα για τη Λόρα (εφόσον είναι ανύπαντρος πατέρας);

Βήμα 1. Τομέας δικαίου

Το ζήτημα αυτό εμπίπτει στην κατηγορία της γονικής μέριμνας.

Βήμα 2. Πτυχή του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου

Το ζήτημα αυτό αφορά το εφαρμοστέο δίκαιο.

Βήμα 3. Νομικές πηγές

Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, σχετική είναι η Σύμβαση της Χάγης για την Προστασία του Παιδιού. Ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια δεν διέπει τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου.

Βήμα 4. Πεδίο εφαρμογής των νομικών κειμένων

Η Σύμβαση της Χάγης για την Προστασία του Παιδιού εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένης της Λετονίας.

Βήμα 5. Κανόνας

Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Χάγης για την Προστασία του Παιδιού, το δίκαιο της συνήθους διαμονής του παιδιού καθορίζει ποιος ασκεί γονική μέριμνα εκ του νόμου κατά τη στιγμή της γέννησης (άρθρο 16 (1)).

Αν το δικαστήριο έχει κρίνει ότι η Λόρα έχει τη συνήθη διαμονή της στη Λετονία, θα εφαρμόσει **το δικό του δίκαιο**.

Ωστόσο, η γονική μέριμνα δεν μπορεί να χαθεί αυτομάτως όταν ένα παιδί μεταφέρεται σε διαφορετικό κράτος. Το άρθρο 16 (3) προβλέπει ότι η γονική μέριμνα θα διατηρηθεί.

Στο σενάριο αυτό, το δικαστήριο θα έπρεπε να βρει και να εφαρμόσει το **αγγλικό δίκαιο**. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Σύμβαση για την Προστασία των Παιδιών υποχρεώνει επίσης τα κράτη μέλη να διορίζουν Κεντρικές Αρχές (άρθρο 29 (1)). Μπορεί να είναι οι ίδιες με τις Κεντρικές Αρχές που διορίζονται σύμφωνα με τη Σύμβαση της Χάγης για την Διεθνή Απαγωγή Παιδιών του 1980, αλλά όχι αναγκαστικά. Εξαρτάται από το εθνικό δίκαιο και τις δομές της διοίκησης. Οι λεπτομέρειες των Κεντρικών Αρχών είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο.

5) Ποιο δίκαιο θα εφαρμόσει το δικαστήριο της Λετονίας κατά την εξέταση της διαφοράς μεταξύ της Αγγρίτα και του Άλεξ σχετικά με την διευθέτηση της διαμονής και της επικοινωνίας για την Λόρα;

Βήμα 1. Τομέας δικαίου

Το ζήτημα αυτό εμπίπτει στην κατηγορία της γονικής μέριμνας.

Βήμα 2. Πτυχή του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου

Το ζήτημα αυτό αφορά το εφαρμοστέο δίκαιο.

Βήμα 3. Νομικές πηγές

Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, σχετική είναι η Σύμβαση της Χάγης για την Προστασία των Παιδιών.

Βήμα 4. Πεδίο εφαρμογής των νομικών κειμένων

Η Σύμβαση της Χάγης για την Προστασία του Παιδιού εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένης της Λετονίας.

Βήμα 5. **Κανόνας**

Κατά την άσκηση της διεθνούς δικαιοδοσίας η Σύμβαση της Χάγης για την Προστασία των Παιδιών προβλέπει ότι τα δικαστήρια εφαρμόζουν **το δικό τους δίκαιο** (άρθρο 15 (1)). Επομένως, το δικαστήριο της Λετονίας θα εφαρμόζε το λετονικό δίκαιο.

Η Σύμβαση προβλέπει μια **ρήτρα διαφυγής**: στο μέτρο που η προστασία του παιδιού το απαιτεί, ένα δικαστήριο δύνανται κατ' εξαίρεση να εφαρμόσει ή να λάβει υπ' όψη τους το δίκαιο ενός άλλου Κράτους, με το οποίο η υπόθεση έχει στενό σύνδεσμο (άρθρο 15 (2)). Όπως καθιστά σαφές η γλωσσική διατύπωση, η διάταξη αυτή δεν θα εφαρμόζεται συχνά. Μπορεί να είναι σχετική όταν η επικοινωνία θα ασκείται σε άλλο κράτος μέλος και ορισμένα στοιχεία του δικαίου του κράτους αυτού είναι σχετικά. Αξίζει να σημειωθεί η ελαστικότητα που επιτρέπει η Σύμβαση: ένας δικαστής μπορεί να εφαρμόσει το δικαίό του και **να λάβει υπόψη του** το αλλοδαπό δίκαιο.

6) Έχει το δικαστήριο του Λονδίνου διεθνή δικαιοδοσία βάσει της συμφωνίας επιλογής δικαστηρίου;

Βήμα 1. **Τομέας δικαίου**

Το ζήτημα αυτό εμπίπτει στην κατηγορία της γονικής μέριμνας.

Βήμα 2. **Πτυχή του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου**

Το ζήτημα αυτό αφορά τη δικαιοδοσία.

Βήμα 3. **Νομικές πηγές**

Εφαρμοστέος είναι ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια.

Βήμα 4. **Πεδίο εφαρμογής των νομικών κειμένων**

Το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελεί κράτος μέλος της Ε.Ε. και έχει επιλέξει να συμμετέχει στον Κανονισμό Βρυξέλλες Ια. Το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του σε ένα κράτος μέλος της Ε.Ε. Κατά συνέπεια εφαρμόζεται ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια.

Βήμα 5. **Κανόνας**

Πέρα από τον γενικό κανόνα δικαιοδοσίας για το δικαστήριο της συνήθους διαμονής του παιδιού (ά. 8 Κανονισμού Βρυξέλλες Ια), τα μέρη έχουν μια περιορισμένη δυνατότητα να

επιλέξουν το δικαστήριο που θα εκδικάσει τη διαφορά τους (ά. 12 (3) Κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα).

Στην επιλογή τους εφαρμόζονται πολλοί περιορισμοί:

- Το παιδί πρέπει να έχει έναν επαρκή σύνδεσμο με το κράτος του επιλεγέντος δικαστηρίου. όπως στην περίπτωση που, για παράδειγμα ένας από τους ασκούντες τη γονική μέριμνα έχει τη συνήθη διαμονή του στο κράτος αυτό. Ο Άλεξ έχει τη συνήθη διαμονή του στην Αγγλία, αλλά η Λόρα δεν έχει ισχυρό σύνδεσμο με το δικαστήριο αυτό.
- Η δικαιοδοσία πρέπει να είναι αμοιβαίως αποδεκτή από όλα τα μέρη στη διαδικασία. Φαίνεται από τα emails ότι τα μέρη αποδέχτηκαν τη δικαιοδοσία.
- Η ανάληψη της δικαιοδοσίας πρέπει να γίνεται προς το ύψιστο συμφέρον του παιδιού. Αυτό αποτελεί δύσκολο ζήτημα. Θα είναι το αγγλικό δικαστήριο στην πραγματικότητα σε καλή θέση για να καθορίσει την υπόθεση αυτή για τη γονική μέριμνα (επιμέλεια και/ή επικοινωνία), λαμβάνοντας υπόψη το ύψιστο συμφέρον του παιδιού; Φαίνεται ότι μπορεί να μην είναι σε θέση να εκτιμήσει πραγματικά την κατάσταση του παιδιού καλά, καθώς το παιδί είναι στην Λετονία και η επικοινωνία θα λαμβάνει χώρα στη Λετονία. Πότε θα πρέπει να κληθεί σε ακρόαση το παιδί, αποτελεί ένα άλλο επίσης σχετικό στοιχείο προς εξέταση. Ενόψει της ηλικίας της Λόρα, ένα δικαστήριο δεν θα την καλέσει αναγκαστικά σε ακρόαση.

7) Υποθέστε ότι το δικαστήριο στο Λονδίνο δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία επί της ουσίας. Μπορεί να διατάξει προσωρινά μέτρα;

Βήμα 1. Τομέας δικαίου

Το ζήτημα αυτό εμπίπτει στην κατηγορία της γονικής μέριμνας.

Βήμα 2. Πτυχή του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου

Το ζήτημα αυτό αφορά τη δικαιοδοσία.

Βήμα 3. Νομικές πηγές

Εφαρμοστέος είναι ο Κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙα.

Βήμα 4. Πεδίο εφαρμογής των νομικών κειμένων

Το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελεί κράτος μέλος της Ε.Ε. και έχει επιλέξει να συμμετέχει στον Κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙα. Το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του σε ένα κράτος μέλος της Ε.Ε. Κατά συνέπεια εφαρμόζεται ο Κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙα.

Βήμα 5. Κανόνες

Σε επείγουσες περιπτώσεις ένα δικαστήριο διαφορετικό από το δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης μπορεί να λάβει προσωρινά μέτρα σχετικά με πρόσωπα ή περιουσιακά στοιχεία που ευρίσκονται στο κράτος αυτό (ά. 20 Κανονισμού Βρυξέλλες Ια). Στην εν λόγω υπόθεση, το παιδί δεν βρίσκεται στην Αγγλία.

Επιπλέον, τα προσωρινά μέτρα δεν είναι εκτελεστά πέρα από τα σύνορα (C-256/09 – *Purrucker*, 15.07.2010, ECLI:EU:C:2010:437). Δεν θα είχε νόημα για το δικαστήριο στην Αγγλία να λάβει μέτρα που δεν θα ήταν σε θέση να εκτελέσει.

! Χρήσιμο στοιχείο

Γλωσσικές εκδοχές του Κανονισμού

Οι διαφορετικές γλωσσικές εκδοχές των Κανονισμών δεν είναι πάντοτε όμοιες. Κατά την εφαρμογή μιας διάταξης (όπως το ά. 20), συνίσταται να διαβάζει κανείς πολλές γλωσσικές εκδοχές.

8) Είναι η απόφαση του δικαστηρίου της Λετονίας για την κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας και το δικαίωμα επικοινωνίας εκτελεστή στη Φινλανδία; Λάβετε υπόψη εάν η απόφαση θα πρέπει να συνοδεύεται από πιστοποιητικό.

Βήμα 1. Τομέας δικαίου

Το ζήτημα εξακολουθεί να εμπίπτει στην κατηγορία της γονικής μέριμνας, όπως και τα ζητήματα ανωτέρω.

Βήμα 2. Πτυχή του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου

Το ζήτημα αυτό αφορά την αναγνώριση και την εκτέλεση.

Βήμα 3. Νομικές πηγές

Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, η σχετική πράξη είναι ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια.

Βήμα 4. Πεδίο εφαρμογής των νομικών κειμένων

Ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια εφαρμόζεται για την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων σε υποθέσεις γονικής μέριμνας αν τόσο το κράτος προέλευσης της απόφασης όσο και το κράτος στο οποίο επιδιώκεται η αναγνώριση ή η εκτέλεση, είναι κράτη μέλη της Ε.Ε. Στην εν λόγω υπόθεση αυτό ισχύει: τόσο η Λετονία όσο και η Φινλανδία είναι κράτη μέλη της Ε.Ε.

Βήμα 5. Κανόνες

Οι αποφάσεις που εκδίδονται σε κράτος μέλος της Ε.Ε. για τη γονική μέριμνα αναγνωρίζονται στα λοιπά κράτη μέλη χωρίς καμία διαδικασία (ά. 21 (1) Κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα). Υπάρχουν πολλοί λόγοι μη αναγνώρισης (ά. 23 Κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα). Σημειώστε ότι κατά την εξέταση της δημόσιας τάξης, κατευθυντήρια αρχή αποτελεί το ύψιστο συμφέρον του παιδιού (ά. 23 α) Κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα).

❗ Χρήσιμο στοιχείο

Συγκρουόμενες αποφάσεις

Σε όσες περιπτώσεις υπάρχουν δύο ή περισσότερες συγκρουόμενες αποφάσεις επί γονικής μέριμνας, θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στην τελευταία απόφαση. Αυτό είναι διαφορετικό από τον κανόνα που ισχύει στις υποθέσεις διαζυγίου, όπου υπερισχύει η απόφαση που έχει εκδοθεί νωρίτερα.

Συγκρίνετε τα άρθρα 22 γ) και δ) με το 23 ε) και στ) του Κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα.

Για την εκτέλεση, υπάρχουν δύο καθεστώτα που είναι σχετικά με το ζήτημα αυτό.

Πρώτον, ένα για τη γονική μέριμνα. Αυτό θα εφαρμοζόταν αν ο Άλεξ θέλει να αναγκάσει κατά κάποιον τρόπο την Αγγρίτα να λάβει υπόψην του τις απόψεις του σχετικά με την επιλογή σχολείου της Λόρα. Το καθεστώς είναι ότι απαιτείται διαδικασία κήρυξης εκτελεστότητας (*exequatur*). Κάθε ενδιαφερόμενο μέρος μπορεί να ζητήσει τέτοια κήρυξη εκτελεστότητας (ά. 28 (1) Βρυξέλλες ΙΙα). Ο Κανονισμός δεν εξειδικεύει τη φύση της διαδικασίας αυτής. Αυτό εξαρτάται από το εθνικό δικαιονομικό δίκαιο (ά. 30 (1)).

Ο δικαστής που εξετάζει την κήρυξη εκτελεστότητας μπορεί να λάβει υπόψη τους λόγους μη αναγνώρισης (ά. 23 Κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα) αλλά δεν μπορεί υπό καμία περίπτωση να ελέγξει τη δικαιοδοσία του αλλοδαπού δικαστηρίου ή την ουσία της απόφασης. Όλα τα κράτη μέλη είναι μέρη της Σύμβασης των Η.Ε. για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Μπορούν να λάβουν υπόψη το ύψιστο συμφέρον του παιδιού ως λόγο δημόσιας τάξης που μπορεί να οδηγήσει στην μη αναγνώριση και εκτέλεση. Ωστόσο, μπορεί να μην εξετάσουν την αλλοδαπή απόφαση στο σύνολό της και να μην εκτιμήσουν εκ νέου πλήρως το ύψιστο συμφέρον του παιδιού.

Υπάρχει πιστοποιητικό για την εκτέλεση αυτή: βλ. Παράρτημα ΙΙ. Ένα μέρος που ζητά την κήρυξη της εκτελεστότητας πρέπει να προσκομίσει το πιστοποιητικό αυτό (ά. 37 (1) β)). Το δικαστήριο που εξέδωσε απόφαση πρέπει να εκδώσει το πιστοποιητικό αυτό ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου μέρους (ά. 39). Σημειώστε ότι το πιστοποιητικό έχει στόχο την προστασία των δικαιωμάτων των ερημοδικησάντων διαδίκων. Οι δικαστές θα πρέπει να διασφαλίσουν τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους.

❗ Χρήσιμο στοιχείο

Θα μπορούσε να είναι καλή πρακτική για ένα δικαστή που προεδρεύει διεθνούς υπόθεσης να ρωτήσει τους διαδίκους αν θα χρειαστούν το πιστοποιητικό. Αν οι διάδικοι ή οι συνήγοροί τους δεν το σκέφτονται, μπορεί να χρειαστεί να επιστρέψουν στο δικαστήριο σε μεταγενέστερο στάδιο για να αποκτήσουν το πιστοποιητικό.

Δεύτερο, ένα για το δικαίωμα επικοινωνίας. Ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια έχει καταργήσει την κήρυξη εκτελεστότητας (*exequatur*) για δύο περιπτώσεις, η μια εκ των οποίων αφορά το δικαίωμα επικοινωνίας (Άρθρο 41 Κανονισμού Βρυξέλλες Ια). Αυτό είναι εφαρμοστέο σχετικά με τα δικαιώματα του Άλεξ. Επομένως, αν η Αγγρίτα αρνείται το δικαίωμα επικοινωνίας του, μπορεί να εκτελέσει την απόφαση του λετονικού δικαστηρίου στη Φινλανδία χωρίς να χρειάζεται να επιστρέψει στο δικαστήριο για κήρυξη της εκτελεστότητας.

Τα δικαστήρια του κράτους μέλους εκτέλεσης μπορούν να προβούν σε πρακτικούς διακανονισμούς για την οργάνωση της άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας (Άρθρο 48 Κανονισμού Βρυξέλλες Ια). Αυτό θα ήταν χρήσιμο αν για παράδειγμα η λετονική απόφαση περιελάμβανε τη διεύθυνση της Αγγρίτα όπου θα μπορούσε να ασκηθεί το δικαίωμα επικοινωνίας. Το φιλανδικό δικαστήριο εκτέλεσης μπορεί να αλλάξει το παραπάνω.

Υπάρχει ειδικό πιστοποιητικό για την περίπτωση αυτή: βλ. Παράρτημα ΙΙΙ. Σε όσες περιπτώσεις το δικαίωμα επικοινωνίας αφορά διασυνοριακή κατάσταση, ο δικαστής πρέπει να εκδώσει το πιστοποιητικό *ex officio* (Άρθρο 41 (3)).

Ένα δικαστήριο μπορεί να εκδώσει το πιστοποιητικό αυτό μόνον αν πληρούνται συγκεκριμένοι όροι:

- σε περίπτωση διαδικασίας ερήμην, το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στο καθού ή έχει δεχτεί την απόφαση,
- όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν δυνατότητα ακρόασης,
- έχει δοθεί στο παιδί η δυνατότητα ακρόασης, εκτός αν η ακρόαση αντενδείκνυται λαμβανομένης υπόψη της ηλικίας ή του βαθμού ωριμότητάς του (Άρθρο 41 (2) Κανονισμού Βρυξέλλες Ια).

Χρήσιμο στοιχείο

Ακρόαση παιδιού

Η γλωσσική αυτή διατύπωση σχετικά με την ακρόαση του παιδιού δεν είναι πλήρως συμβατή με τη Σύμβαση των Η.Ε. για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Άρθρο 12).

Η διάταξη αυτή εισήγαγε μία εξέταση δύο βαθμίδων:

- 1) Το δικαστήριο πρέπει να δώσει τη δυνατότητα ακρόασης στο παιδί που είναι σε θέση να διαμορφώσει τις δικές του απόψεις.

2) Οι απόψεις αυτές θα εκτιμηθούν αναλόγως της ηλικίας και της ωριμότητας του παιδιού.

Ο τρόπος κατά τον οποίο πρέπει να γίνει η ακρόαση των μερών υπόκειται στο εγχώριο δικονομικό δίκαιο. Τα δικαστήρια μπορούν να χρησιμοποιήσουν τεχνολογία όπως τηλεδιάσκεψη, ή μπορούν να επανέλθουν στον Κανονισμό για τη διεξαγωγή αποδείξεων.

! Χρήσιμο στοιχείο

Κατάργηση του exequatur σε ορισμένες καταστάσεις απαγωγής παιδιών

Η άλλη περίπτωση για την οποία καταργήθηκε το exequatur (αλλά η οποία δεν είναι σχετική με την εν λόγω υπόθεση), είναι όταν υπάρχει ένταλμα επιστροφής από δικαστήριο στη χώρα της πρώην συνήθους διαμονής αφότου ένα δικαστήριο στη χώρα στην οποία το παιδί απήχθη αρνήθηκε την επιστροφή (Άρθρο 42 Κανονισμού Βρυξέλλες Ια, Παράρτημα IV Κανονισμού Βρυξέλλες Ια). Αυτό αφορά μια ιδιόμορφη περίπτωση όπου υπάρχουν δύο αντιφατικές αποφάσεις και όπου η τελευταία απόφαση πρέπει να εκτελεστεί στο κράτος όπου εκδόθηκε η πρώτη.

Το ζήτημα της **πραγματικής εκτέλεσης** (π.χ. η αστυνομία πρόκειται να φέρει το παιδί) διέπεται εξολοκλήρου από το εθνικό δίκαιο.

9. Ο Άλεξ επιθυμεί να αλλάξει η απόφαση του δικαστηρίου. Ποιο δικαστήριο έχει δικαιοδοσία για αυτό το θέμα, το δικαστήριο της Λετονίας ή της Φινλανδίας;

Βήμα 1. Τομέας δικαίου

Το ζήτημα αυτό εμπίπτει στην κατηγορία της γονικής μέριμνας.

Βήμα 2. Πτυχή ιδιωτικού διεθνούς δικαίου

Το ζήτημα αυτό αφορά τη δικαιοδοσία, σημαντική είναι όμως και η αναγνώριση.

Βήμα 3. Νομικές πηγές

Εφαρμοστέος είναι ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια.

Βήμα 4. Πεδίο εφαρμογής των νομικών κειμένων

Η Φινλανδία και η Λετονία είναι κράτη μέλη της Ε.Ε. Το παιδί έχει συνήθη διαμονή σε κράτος μέλος της Ε.Ε.

Επομένως, εφαρμόζεται ο Κανονισμός Βρυξέλλες Ια.

Βήμα 5. Κανόνες

Για το δικαστήριο της Λετονίας: Το δικαστήριο της προγενέστερης συνήθους διαμονής του παιδιού δεν έχει δικαιοδοσία να τροποποιήσει απόφαση η οποία αφορά το δικαίωμα επικοινωνίας (Άρθρο 9 (1) Κανονισμού Βρυξέλλες Ια), επειδή ο πατέρας δεν έχει συνήθη διαμονή στη Λετονία.

Για το δικαστήριο της Φινλανδίας: Ο γενικός κανόνας για τη δικαιοδοσία είναι ότι το δικαστήριο της συνήθους διαμονής του παιδιού έχει δικαιοδοσία (Άρθρο 8). Αν η Λόρα έχει πλέον τη συνήθη διαμονή της στη Φινλανδία, το δικαστήριο της Φινλανδίας έχει δικαιοδοσία. Σχετικά με την τροποποίηση της απόφασης η οποία αφορά το δικαίωμα επικοινωνίας μέσα στο διάστημα των τριών πρώτων μηνών, τα δικαστήρια της Φινλανδίας μπορούν να αναλάβουν δικαιοδοσία μόνον αν ο Άλεξ έχει αποδεχτεί τη δικαιοδοσία τους (Άρθρο 9 (2)).

Το Δικαστήριο της Φινλανδίας κατά την εξέταση της υπόθεσης θα λάμβανε υπόψη του την απόφαση του δικαστηρίου της Λετονίας. Αυτό αποτελεί παράδειγμα παρεμπόδισης αναγνώρισης. Η αναγνώριση αυτή δεν απαιτεί ειδική διαδικασία. Οι λόγοι άρνησης εξακολουθούν να ισχύουν (Άρθρο 23 Κανονισμού Βρυξέλλες Ια).

This publication has been produced with the financial support of the Civil Justice Programme 2014-2020 of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of ERA and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission.